భూమి కార్డో ప్రాణం. భూమి ప్రాణమే అతని ప్రాణమూను.

ని అవసరాలు అతనివి. వేసవిలో భూమి అవసరాలు చాలా ఉంటాయి. సూర్యుడు భూగోళాన్ని గట్టిగా ఎండలో పెట్టి కుట్టేస్తాడు. నీరు ఎండిపోతుంది. జీవాన్నిపోసే భూమి కన్నుగుడ్డిదయిపోతుంది. ఈ గుడ్డికన్ను ద్వారం అంచులు క్రమంగా మడతలు పడిపోయి, ఎండి పోతాయి. చివరికి, కుంగిపోయే మట్టి రాయిగా మారిపోతుంది. గడ్డి, లోతుకి వేరుదిగని వృక్ష విశేషాలన్నీ చచ్చిపోతాయి. చమటపట్టే నెలలు ప్రారంభించాయి.

కార్డో శరీరంమీదనుంచి వరదలుగా పారే చెమట నేలమీదపడినా ఆ ప్రదేశాన్ని చల్లబరచలేదు. పొలాల లోని గాలి కూడా ఖరువుగా, నెమ్మదిగా ఉంది. పసుపు పచ్చని వేడికి ప్రకాశవంతంగా అయి, ఎర్ర తలపాగా కింది అతని మొహంలోకి జీవకళ వచ్చింది. చిన్న కత్తితో నరికిన ధాన్యపు కంకులని కుప్పగా పేర్చాడు. కత్తి అంచులు ఎండలో అందంగా మెరి శాయి. ఒక్కొక్క వేటుకీ దుమ్ము రేగింది. ఇలా ఒక కంకు దగ్గరనుంచి తర్వాత దానికి, దానివద్ద నుంచి మరింకొక కంకు దగ్గరికీ కదిలి వెళ్ళి పోయాడు అతను.

నాగలి, దున్నపోతు, ఉంటే పని తేలిక అవు తుంది. కాని ఆ జంతువు నల్లటి తోలుని చల్లా ర్చేందుకు కావలిసిన నీరేది? భూమిలో ఇంకినట్లే దాని దేహంలోకి ఇంకి పోతుంది. అందుకనే దున్న పోతు వెదురు పొదల నీడలో పడుకుని ఉంటే, కార్డో నడుం వరకూ ఎదిగిన జొన్న కంకుల మధ్య, ఎండలో పని చేసుకుంటూ, ఇటూ అటూ కదులు తున్నాడు.

ఈసారి కంకులు చిన్నవయిపోయాయి. ఏ ఏటా ఇంకా ఇంకా చిన్నవయి పోతున్నాయి. ప్రతిదీ నిండుగా పెరిగిన రోజులున్నాయి. పై పొర ఊడ దీస్తే లోపల ఇరుకుగా ఎదిగిన పసుపు రంగు 'పళ్ళు' పనిపించేవి. ఇప్పుడు ఎంత పెరిగినా ధాన్యపు కంకులు అరచేతిలో సగం కూడా లేవు; లోపల గింజలు బోసి నోటితో ఎక్కిరిస్తున్నాయి. పురుగులు, ఈగలు లోపలినించి ఎగిరి వెళ్ళిపోతు న్నాయి. పొలంనిండా పురుగులు పాకుతున్నట్లుంది.

అయితేనేం? తనముందు తన తండ్రి, అంతకు ముందు మరెందరో నాటినట్లే తనూ నాటాలి.

మరొకసారి వంగి, చెయ్యి చాచి బలంకొద్దీ కత్తిని నేలలోకి దించాడు. కత్తిపిడి ముడతలు పడిన అరచేతికి నొక్కుకుంది. కత్తిని బయటికి లాగి, జొన్న మొక్క చుట్టూ పొదు వచ్చేదాకా దానితో తవ్వాడు.

మిట్ట మధ్యాహ్నానికి సూర్యుడు ఆకాశంపైకి లేచిపోయాడు. కార్డో చేతులకి పని తగ్గించి ఇంటి వైపు నడిచి వెళ్ళాడు. వరి పంటకు జీవంపోసే కొలను ఇప్పుడు ఎండిపోయి ఉంది. దానిని దాటాడు. దూరంనుంచి చదునుగా, నీరు కలిసిన ఆకు పచ్చగా కనిపించే పొలాలు ఎత్తు ప్రదేశాల్లోని జొన్న కంకులతో కలిసి పోతున్నాయి. మధ్య ప్రదేశాలలో అంటే చదును ప్రదేశాలు మొదలయ్యే చోట్లలో, ఇళ్ల కప్పులు ముదురు గోధుమ రంగులో కని

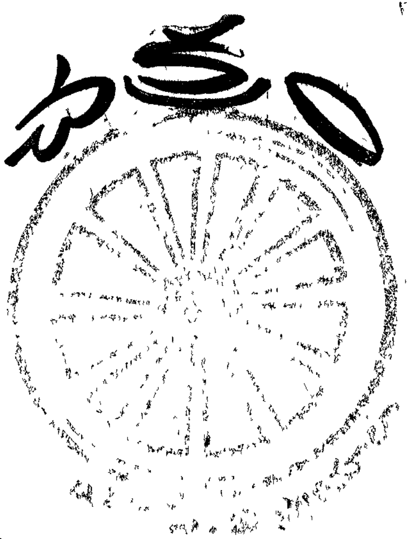

పిస్తున్నాయి. ఇంకా అవతల వెదురు పొదలు, మామిడి చెట్లు ఊరి పొలిమేరకి గుర్తులు. ఊరికి అవతల సముద్రం.

లోయలో గాలి వీచినప్పుడెల్లా చదును ప్రదే శాల వాసనలు వేస్తాయి; గేదె, పేడ, కట్టెలు కాలే వాసనలు. దూరం నుంచయినా సరే మను ష్యులు ఉండే చోట్లనుంచి వచ్చే ఘాటు వాస నలు బాగుంటాయి. అందులోనూ మండిపోతున్న పొలాలమీది కాళీ గాలి పీల్చిన తర్వాత మరీను.

కార్డోలో భావ పరంపరలు మేలుకుని దేహం లోని బద్ధకం వదిలిపోయింది. నోటిలోని ఎండు దనం, పెదిమల వంపూ అలాగే ఉన్నాయి కాని అలసట క్రమంగా తగ్గిపోయింది. త్వరలో తన గుడిసె పక్కనే వెదురు పొదల నీడలో ఉన్న మట్టి బావిని చేరుకున్నాడు.

చీకటిగా ఉన్న నీటిలోకి ఒక డబ్బా దించాడు కార్డో. డబ్బాలోకి నీరు ప్రవహించి బరువెక్క గానే పైకి లాగేశాడు. నిటారుగా నుంచుని కొద్దిగా నీటిని చిక్కపడి పోయిన తలమీద పోసుకున్నాడు. మెరిసే నీటి తెర మొహం, రొమ్ముమీదనుంచి నేలమీదకి జారిపోయింది. భూమిలోనుంచే పుట్టిన నీరు తిరిగి భూమిలోకి ఇంకిపోయింది.

కాళీగా ఉన్న గుడిసెలో భోజనం ఉప్పు వేసిన చేప, ముందు ఏడాది పంటలో పండిన బియ్యం. నిన్న, అంతకుముందు రోజూ చేసిన భోజనం కూడా ఇదే. అయినా చల్లారిపోయిన అన్నం, ఎండి పోయిన చేపా ముద్దలు చేసుకుని మింగాడు. అన్నం ఇంత కమ్మగా ఎప్పుడయినా ఉందా? మని షన్నవాడికి ఇంకేమి కావాలి?

తన కేమి కావాలో వేసవి ముగిసే కాలానికి తోచింది కార్డోకి; తనకి ఇది పెద్ద వ్యవధికాని, రెండు తరాలుగా తన వంశంవారు పాతిపెట్టి ఉన్న ఈ భూమికి ఏమంత పెద్దది కాదు.

జొన్న ఎండబెట్టి పాతర వేశారు. నేలని దున్ని తిరగవేసేందుకు నాగలి సిద్ధంగా ఉంది. కాని కొండలమీద పోగయిన మబ్బులు సాయంత్రం గానే వెళ్ళిపోతాయి. రాత్రిపూట ఆకాశం చల్లగా, నిర్మలంగా ఉండిపోతుంది. గడ్డలోని వేడి చాలదు. వాన కోసం ఎదురు చూస్తున్న అతనికి స్త్రీలో దాగిఉండే మెత్తదనం, వెచ్చదనంమీద ఆలోచ నలు పోయి కలవర పడిపోతాడు. అందుకనే

[illegible] ఈ జొన్న గ్రామంలో [illegible]

ఆమె అమాయకురాలు. కోలగా, విశాలంగా ఉన్న మొహంమీద నల్లని జుట్టు మధ్య పాపిడి తీసుకుంది. దట్టమయిన కనుబొమలు, చప్పిగా ఉన్న ముక్కు ఆమె కళ్ళలోని మెత్తదనానికి సరి పోయాయి. సావిడిలో కోళ్ళకి ధాన్యం విసురు తున్నప్పుడు, బుట్టలాగ ఉన్న ఆమె పావడ బల మయిన పిరుదుల కదలికతో నిండిపోతుంది. రెప్ప వాల్చని తన చూపుకి ఆమె సిగ్గు పడింది. సిగ్గుని కప్పి పుచ్చటానికి నవ్వింది. నవ్వుతున్నప్పుడు ఆమె బుగ్గలో సొట్ట పడింది. ఇద్దరూ మాట్లాడు కోరు. ఆమె పేరయినా తెలియనప్పుడు ఏమని పలకరిస్తాడు. వాళ్లిద్దరూ ఇలా కలిశారు.

అయితే తనని గురించి ఆమెకి అంతకిముందే తెలు సని అతనికి తెలీదు. పక్క ఇళ్ల వాళ్లు ఆమెకి చెప్పారు. అతనికి తలి దండ్రులు లేరనీ, కొండ చరియల దగ్గరే ఏడెనిమిది ఎకరాలు భూమి ఉందనీ, తన అక్కకి పెళ్ళయినప్పటినుంచీ ఆమె అతన్ని గురించే ఆలోచించేది. తన వంక దీక్షగా, అంచనా వేస్తున్నట్లు చూసిన తర్వాత తన వంతు కూడా రాబోతున్నదని గ్రహించింది.

నాట్లువేసే కాలం రాకముందే ఇద్దరూ, ఆమె తండ్రి అనుమతితో కలిసి ఉండటం మొదలు పెట్టారు. చర్చిలో పెళ్ళి చేసుకుందామంటే ఫాదరీ లేడు. ఈ కొండల్లో ఫాదరీలు ఉండరు. పట్నం మరీ దూరంగా ఉంది. ఈ సమయంలో పొలా లని వదిలి వెళ్ళేవా రెవరు?

మొదటి రాత్రి గుడిసెలో ప్రశాంతమయిన చీకట్లో మాట్లాడాడు. అప్పుడే, చీకటిపోయి వెలుగు వచ్చినట్లయింది. స్త్రీ అంటే మృదుత్వం, వెచ్చదనమేమాత్రం కలదికాక పాత సారాయిలాగ శక్తివంతమయినది కూడానని తెలుసుకున్నాడు.

* * *

కార్డో లూసింగ్‌ని పొలాలలోకి తీసుకు వచ్చే సరికి ఇంకా పంటలు పండలేదు. ఆకు మళ్లలోని నీటి పైకి వచ్చేస్తున్నాయి పచ్చని వరి మొక్కలు. ఆమె కూర్చుని తెల్లని గూళ్ళు కడుతున్న పచ్చటి పురుగుల్ని ఏరెయ్యడం ప్రారంభించింది, వేళ్లమధ్య నలిపి అవతల పారవేసింది.

అప్పుడే మొదలు, అనుకుని నిట్టూర్చింది కాని కార్డో చిరునవ్వుతో లోపల అశాంతి చల్లబడింది. ఒక్కడూ ఇంత పని చేస్తాడా అని ఆశ్చర్యపడింది. తన చేతుల క్రింద ఈ పచ్చని ఈటెలన్నీ అతను నాటినవేనా? వంటరిగా కొండమీద బావిలో నీటిని బాల్చీలో తీసుకువచ్చి పోశాడా?

''వానలు వచ్చేస్తాయి'' అన్నాడు కార్డో మాట కలుపుదామని. ఇన్ని సంవత్సరాలు పొలాలలో మవు నంగా గడిపి, ఇప్పుడు ఒక ఆడ మనిషితో మాట్లా డటం అతనికి కొత్త అనిపించింది.

''గట్లు వెయ్యటానికి సాయపడతాను'' అంది ఆమె.

''ఇది మంచి ఏడు'' అన్నాడు అతను. తన ఆలోచనలకి తనే సమాధానంకాక, మరొక వ్యక్తి సమాధానం చెప్పగా విన్న సుఖంలో మునిగిపోయాడు. కొంతసేపు తర్వాత మళ్లీ పనిలో మునిగిపోయాడు.

మిట్ట మధ్యాహ్నానికి ఆమె పొలంలోకి భోజనం తెచ్చింది. ఇదీ ఒక పెద్ద సుఖం! భోజనానికి ఇంటికి పోనక్కరలేదు. గట్లువేసేటప్పుడు, కాలవలు తవ్వే

ప్పుడు అడ్డు వచ్చే ముళ్లని తీసెయ్యడం కూడా పెద్ద కష్టం అనిపించలేదు. మధ్యాహ్నం మరీ త్వరగా గడచిపోయింది. సూర్యుడు కొండల వెనుక అస్తమిస్తున్నాడు. చీకటి పడేప్పటికి వంచిన వీపుని వేరు చేశాడు. అప్పటికే పొలాలలో కీచురాళ్లు పాడుతున్నాయి.

రెండు రోజుల తర్వాత సాయంత్రపు టాకాశంలో మేఘాలు కమ్ముకున్నాయి. వెచ్చని తూర్పు గాలితో వస్తాయి మొదటి వానలు. కార్డో చెక్కిళ్ల మీద చినుకులు కన్నీటిలాగ పారి, బాహువులని చల్లగా చేసేశాయి. దూరాన కొండలలో ఉరుములు గర్జించాయి. వాన మరింత దట్టంగా కురువటం మొదలు పెట్టింది. అతను త్వర త్వరగా నడిచాడు. మరొక రోజు వాన పడితే చాలు వేసవికి గట్టిపడిన నేల మెత్తన అవుతుంది. తర్వాత తను దున్నటం ప్రారంభిస్తాడు. తను చెయ్యవలసిన పనులన్నీ స్పష్టంగా ఊహించేసుకున్నాడు.

కొండలలో గాలి నిట్టూరుస్తూ, వానల తెరలతో బాటు, కొండమీదనుంచి దిగి వచ్చింది. గుడిసెలో వంటరిగా ఉన్న లూసింగ్ కప్పుమీది ఎండు టాకులమీద వాన చినుకులు గలగలలాడటం విన్నది. శుష్కమయిపోయిఉన్న నేల వాసన వంట గది కిటికీలో నుంచి వచ్చి తగిలింది.

ఇంటి కప్పుమీదుగా ధారలుగా పడుతున్న నీటిని చూసి సంతోషించింది. ఇక కార్డో పొలానికి నీరు పోసి వీపు విరక్కొట్టుకొనటం అనవసరం. ఈసారి అతని పని అకాశమే చేసింది. అయితే వరి మొక్కలని తను తాకినప్పుడు వచ్చిన కలవరపాటు తిరిగి వచ్చింది. నీటి వాసన తగలగానే కాలవలు వెయ్యాలన్న సంగతి జ్ఞాపకం వచ్చింది. చేస్తానని తను అన్నదికాని తనవల్ల వీలవుతుందా?

కార్డో నవ్వుతూ వచ్చాడు. వాన, మెత్తటి నేల, గుడిసె కిటికీలోనుంచి పసుపు పచ్చగా కనిపిస్తున్న కిరసనాయిలు దీపం వెలుగు, ఇవన్నీ అతన్ని సంతోషంతో నింపివేశాయి.

"లూసింగ్!" అని కేక వేశాడు.

"ఏమిటి కార్డో?" అని అడిగింది వంట గదిలో నుంచి లూసింగ్.

"రేపు గట్లువేసి కాలవలు తవ్వుదాం" అన్నాడు. తడి బట్టలు ఇప్పివెయ్యటం ప్రారంభించాడు.

"అన్నం తయారుగా ఉంది."

కార్డో నిశ్చలంగా అయిపోయాడు. గట్లు వెయ్యటం, ఇంత మామూలు పనిగా తోచిందా ఈమెకి? తన కేమో వానతోనే సమానమే! ఆమెతో పంచుకోలేనివి కొన్ని ఉంటాయని మొదటిసారి గ్రహించాడు. కొంతసేపు ఆగి, "రేపు ఇంట్లోనే ఉండిపో! అదే మంచిదేమో!" అన్నాడు.

అతని గొంతుకలోని మార్పునిబట్టి ఏదో చెడిందని తెలుసుకున్న లూసింగ్ వంట గది వదలి వచ్చింది. "నీకేమయినా కోపం వచ్చే మాట అన్నానా?" అని అడిగింది అతని వీపుని తనకి అదుముకుంటూ.

"లేదు" అన్నాడు కార్డో. "మగవాడి ఆలోచనలు. వయస్సు మళ్లకుండానే నువ్వు వంగి ముసలిదానవవటం నా కిష్టం లేదు."

"నీ వన్నీ నావే" అంది లూసింగ్. "నీతోనే పొలంలోకి వస్తాను" బలవంతంగా అతని చెయ్యితీసుకుని తనవెంటకి లాగింది. "ఛా, అన్నం చల్లారిపోతుంది."

బంగారు కాంతిలో లూసింగ్ నున్నటి భుజాలూ, చేతులూ చూస్తూ ఉండిపోయాడు కార్డో. భోజనం చేస్తున్నంతసేపూ ఈ కొత్త జీవితాన్ని తలుచుకుని మాటలు లేకుండా ఉండిపోయాడు.

ఈ నిశ్శబ్దం ఆమె మనస్సుని కుదుట పరిచింది. ఆందోళన కలిగించిన ఆలోచనలు పక్కకి జరిగాయి. రాబోయే ఎన్ని సాయంత్రాలలో ఇలా కూచుని, ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడకపోయినా సన్నిహితంగా గడుపుతామోకదా, అని సంతోషించింది. తర్వాత ఇద్దరూ చాపమీద పడుకుని నిద్రపోయారు.

బయట వాన రెట్టించి, కప్పుమీద వేసవిలో పేరుకున్న దుమ్మునంతా కడిగి వేసింది. గట్టి నేలని మెత్తటి మట్టిగా మార్చింది. గుడిసె నేల మీద వెదురు చాపలలోనుంచి ఇంకి వచ్చి కొత్త రుతువుతో పునరుజ్జీవన మయిన నేల వాసనలతో నింపింది. చేలలో భూమి కన్ను ఒకటి పెరిగి, పెరిగి ప్రాణాధారమయిన పెద్ద మడుగుగా మారిపోయింది. కరుడు గట్టిపోయిన బంక కరిగిపోయింది. బీటలన్నీ నిండిపోయాయి; లోపల నిద్రలో మునిగి ఉన్న గడ్డి మొక్కలు సమృద్ధితో మేలుకుని పెరగటం ప్రారంభించాయి.

సంధ్యతో లేచిన కార్డో భూమ్యాకాశాల మధ్య చీకటిని తొలగిస్తున్న పసుపు చారని చూస్తూ నుంచుని ఉండిపోయాడు. కోళ్లు కూసే సమయానికి లూసింగ్‌తోబాటు తిండికి కూర్చున్నాడు. మవునంగా తిని, పొలంలోకి నడిచి వెళ్లారు ఇద్దరూ.

భార్యా భర్తలుగా వరి చేలలో పని చేశారు. పాతవి కూలిపోయిన చోట కొత్త గట్లు వేశారు. ఇప్పుడే ఈ పని చెయ్యకపోతే వానాకాలం వచ్చినకొద్దీ నీరు కావలసినన్ని నిలవవు కదా! బీటు వారిన గట్లని బాగుచేస్తున్న లూసింగ్ తీగలాగ వంగిపోయింది.

పొద్దెక్కినకొద్దీ వేడి ఎక్కువ అయింది. లూసింగ్ చేతులకీ, ముంజేతులకీ అంటుకున్న తడి మట్టి గట్టి పడింది. శ్రమకి ఆమెలోని మెత్తదనమంతా గట్టి పడింది. నుదురుమీద చెమట నల్ల బిందువులు ఏర్పడ్డాయి. వీపుమీద గుడ్డ తడిసిబడింది.

అలసటతో వణుకుతున్న ఆమెని చూసి కార్డో అన్నాడు: "ఇది ఆడవాళ్లు చెయ్యవలసిన పని కాదు." చాలాకాలంగా ఆవరించిన మవునం తర్వాత ఈ మాటలు కొంచెం కర్కశంగా వినిపించాయి" "ఇకనువ్వు ఆపు!"

ఆమె అంగీకరించలేదు. కళ్లు నేలమీదికి దించే ఉంచింది. బలవంతంగా చిరునవ్వు తెచ్చుకుని పని కొనసాగించింది. ఇంకేమి చెప్పాలో తెలియక కార్డో మరొక గట్టు మరమ్మత్తులో మునిగిపోయాడు. అతన్ని అనుసరించే వచ్చింది ఆమె నీడ. తనూ భూమిలో భాగం అయిపోయేదాకా ఈ నేలకి, తన భర్తకి తన అవసరం తప్పదుకదా, అనుకుంది పని చేస్తున్నంతసేపూ.

సాయంత్రం పని ముగిసింది. తన శరీరం రెండు రెట్లు బరువు అధికం అయిందనిపించింది. ఇంటికి నడిచి వెళ్ళిపోతూ ఉంటే వంటి మీద ఎండినమట్టి రాలింది. ఇద్దరూ కలిసి సాధించిన దానిని గురించి ఆలోచించింది. అలసటలో కూడా అతని ఆశని నిలబెట్ట గలిగాననే తృప్తి కలిగింది.

మూడు రాత్రులు వాన కురిసింది. ఆపైన పని భారమంతా కార్డో భుజాలమీద పడింది. ఇక పొలాలని దున్నాలి.

మొదట తూర్పు వైపు. తర్వాత దక్షిణం. మళ్లీ తూర్పు. ఇలా కదిలివెడుతుంది నాగలి. నేలంతా పెకలించుకుపోయేదాకా. తెరుచుకున్న భూమి వాసనకి గాలిలో పక్షులు వచ్చి పాకుతున్న పురుగులని తినటానికి వస్తాయి....

వానల ఉధృతం మరీ అధికం అయ్యేలోపలే నాట్లు వెయ్యాలి. పొలాలచుట్టూ గోతులు నిండిపోయాయి. భూమి కూడా నీరు తాగి తాగి ఇక తాగలేక ఊరుకుంది. పొద్దునమంచి రాత్రి దాకా, బంకమట్టి అంతా మట్టి అయిపోయేదాకా, నాగలి దున్నతూనే ఉన్నాడు కార్డో.

ఎక్కువగా ఎదిగిన చేనులోకి నీరు వదిలాడు కార్డో. నీరు బుడగలు కట్టుకుంటూ, చిందుతూవచ్చి పడింది. వెండి దుప్పటి లాగ వచ్చి పొలం చదరాన్ని కప్పింది. ఒక్కొక్క నాటుని తడిపి వేసింది...

చివరి సారిగా నాగలిని, మడుగుల మీదుగా లాగుతారు. నీటివల్ల కార్డో కళ్లుగాని, 'కరబో' డెక్కలుగాని శబ్దం చెయ్యవు. కరబో కాలు వేసినప్పుడెల్లా బురద చింది కార్డోమీద పడుతూ ఉండేది. వెచ్చగా ఉన్న నీరు గంట గంటకీ చలబడి

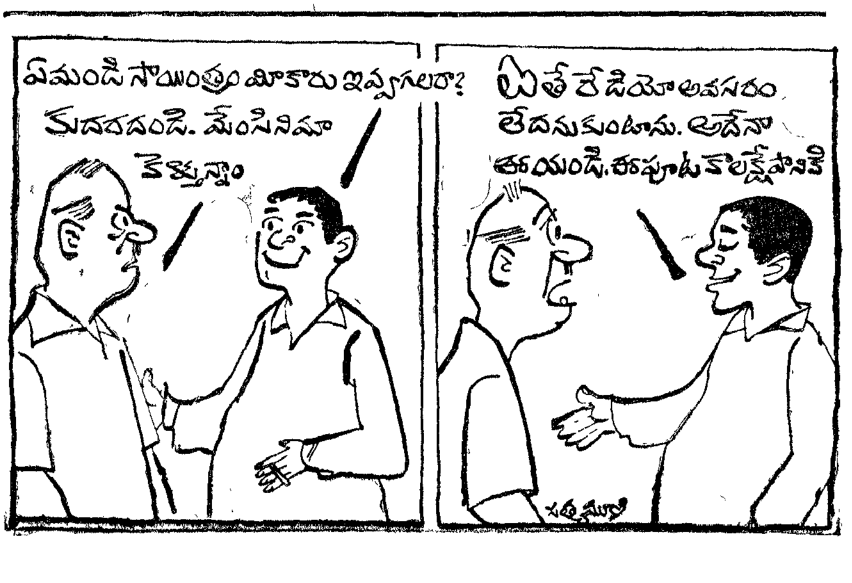

మద్రాసు స్టేటుకు సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:
మెస్సర్స్. మోతి & కం, మద్రాసు-1.

ఆసియా కథ

పోయింది. తేమలో వాని కార్డో చర్మం ముడతలు పడింది.

తెల్లవారేసరికి కార్డో లూసింగ్‌లు ఇంకా పొలంలో నీడలుగానే ఉన్నారు. సూర్యుడు కొండల్ని దాటి వచ్చే సమయానికి మొక్కల పాదులని చేరుకున్నారు. ఆ మసక నిశ్శబ్దంలో కీచురాళ్ల పాట వేసవి ముగిసినందుకు సంగీతం అన్నట్లుంది.

నీరు చల్లగా తగిలాయి. లూసింగ్ తన శాలువ దగ్గరగా కప్పుకుని, వణుకుతూ గట్టుమీదనించి దిగింది.

కార్డో సంకోచం లేకుండా నీటిలోనికి నడిచాడు. బురదలో నడక కష్టం. అడుగు సరిగా పడదు. అయినా ఇంత శ్రమ పడిన కార్డో ఆపుకోలేక "త్వరగా!" అన్నాడు.

లూసింగ్ తల ఆడించి మోకాలు లోతు ఊబిలో త్వరగా నడవటం ప్రారంభించింది.

"ఒక బుట్ట ఇలా పడెయ్" అన్నాడు కార్డో మొక్కల ముందు ఆగి. తట్టని పట్టుకుని నెమ్మదిగా మొక్కలని ఏరి దానిమీద పరిచాడు. "మొనలు కడగటం మంచిది, బాగానే చేశావు" అని మరొక తట్టని నింపుతున్న లూసింగ్‌ని పొగిడాడు.

"నువ్వు చెప్పినట్లే చేశాను. చాలా పురుగులున్నాయి" అని సమాధానం చెప్పింది లూసింగ్.

"అవును. పురుగులు, పక్షులు, అంతే. ఈ ఏడాది బాగానే ఉంటుందనిపిస్తోంది......"

"నాకూ తెలిసిపోయింది" అంది లూసింగ్. "రెండు రోజులకింద నాకు సుస్తీగా ఉంది."

"అప్పుడేనా!" అన్నాడు కార్డో, ఉద్రేకంతో మొహం ఎర్రబడగా.

"ఏమో నా కలా అనిపించింది" అంది ఆమె పొట్టని నొక్కుకుంటూ.

"అయితే అదృష్టమే. పొలాలు బాగా పండుతాయి!"

"కార్డో పోదాంరా, ఇక చాలు!"

"ఆ—నిజమే, ఉండు సాయం చేస్తాను!"

"పర్వాలేదు. నేనే తంటా పడ్తాను" అంది లూసింగ్ పక్కనే ఉన్న వరి దగ్గరికి నడుస్తూ.

ఎంత తొందరగా అయితే అంత మంచిది. అనుకున్నాడు కార్డో తనలో తనే. మరొక జత చేతులు వచ్చి పొలంలో పని చేస్తే లాభమేకదా! తన తండ్రి అన్నాడొకసారి: ఎన్ని జతల చేతులు పని చేస్తే అంత ఐశ్వర్యం అవి పని చేసే భూమికి. నాటు వేస్తూ రహస్యంగా అన్నాడు, "నువ్వు పండాలి!" అని.

అతని పక్కన లూసింగ్ మౌనంగా పని చేసుకుంటూ పోయింది. ఆమె చేతులు వేగంగా కంటికి తోచనంత వేగంగా, కదులుతున్నాయి. త్వరలో ఒక మడివరి మొక్కల వరసలతో నిండిపోయింది.

పక్క పక్కన పని చేస్తూ, ప్రొద్దున ఎండలో వంగి పోయారు. నెమ్మదిగా చదరపు అద్దాల వంటి నీటిలో పచ్చని ఆకుమళ్ళు ప్రతిబింబించాయి. మధ్యాహ్నం విశ్రాంతి తీసుకునే సమయంలో పొలాల ప్రశాంతి వారిని ఆవరించింది.

మళ్లీ పనిలోకి దిగే సరికి ఎండ తీవ్రం అధికం అయింది. వంగి, వంగి లూసింగ్ నడుము విరిగి పోయినట్లు అనిపించింది. ఎండిన మట్టితో గట్టి [illegible] పోయిన శాలువ తలకి అంటుకుపోయింది.

పేవడ అంచు నీటిలో తేలుతోంది. తడికి మెత్తబడిన చేతులు తమ పటుత్వాన్ని కోల్పోతున్నాయి. నోరు, గొంతుక ఎండిపోయాయి. మంచి నీటి కుండ ఖాళీ అయిపోయింది. ఈ బురదలో తాగేందుకు నీరేదీ?

ఆమె భర్త ఇదేదీ గమనిస్తున్నట్లు లేడు. ఆమెని పూర్తిగా మర్చిపోయాడు. అంతా నిర్దాక్షిణ్యమైన ఈ భూమివల్లనే. ఎప్పుడూ వర్తమానమే కనిపించేది. చివరికి అలసట గెలిచింది. అవతలకి వెళ్ళి కళ్లు మూసుకుంది. వాటిని తెరిచేసరికి సూర్యుడు జరగకుండా అక్కడే ఉన్నాడా అనిపించింది. వళ్ళంతా ఒక మట్టి ముద్దయిపోయింది. బలవంతంగా లేచి నుంచుంది.

"కార్డో భోజనం తయారు చేస్తాను" అని వెళ్ళిపోయింది.

కార్డో మూలిగి తన పనిలో మునిగిపోయాడు. ఎంత కాదన్నా ఆడది, అనుకున్నాడు. తనైతే అలా వదిలి వెళ్ళి పోగలడా? అసలు వ్యవధి ఎక్కడుంది. మరీ ముందుగా నాటితే పురుగులు పడ్తాయి ఆలస్యం చేస్తే వానలు! అందుకనే కారు మబ్బుల వెనుకనుంచి చంద్రుడు బయటికి వచ్చేదాకా పొలంలో పని చేస్తూనే ఉండిపోయాడు.

ఇల్లు చేరుకునేసరికి లూసింగ్ నిద్ర పోతోంది వంట గదిలో అన్నం మాడిపోయింది. నేలంతా మట్టి మరకలు. కోపం వచ్చిందికాని జాలి వేసి ఊరుకున్నాడు. ఆమెలో శిశువు ఒకటి ఉంది కదా! శాలువ కప్పి, మర్నాడు కూడా భోజనం మాడిపోయిన సంగతి చెప్పలేదు. క్రమంగా ఆమె కూడా పనికి అలవాటయిపోయింది.

పెందరాళ్లే లేవటం మొదట్లో హాయి అనిపించినా క్రమంగా కష్టం అయిపోతుంది. వాన గాలి, చలి అధికం అవుతాయి. రాత్రికి రాత్రికే గడ్డి మొక్కలు మొలిచాయా అనిపిస్తుంది. కార్డో వాటిని పెరికి వేసిన కొద్దీ మొలుస్తాయి!

చలి. చలి తర్వాత చెమట. చెమటకి లేచే ఆవిరి. అసలు అది చెమటా, పైనుంచి కురిసే వానా, అని కూడా సందేహం వస్తుంది.

గడ్డి మొలిచినకొద్దీ గట్టి పడుతుంది. వాటిని పీకి చేతులు వొరుసుకుపోతాయి. లేదా తడికి నాని, మెతబడి కత్తికి తెగినట్లు తెగుతాయి. దురదలు వస్తాయి. సాయంత్రం లూసింగ్ వాటి మీద నూనె రాసే వరకూ శమనం ఉండదు. మళ్లీ మర్నాడు అదే బాధ......

మొదటి రోజుల్లో వానమీద విసుగుపుట్టి తిట్టుకునేవాడు కార్డో. అంతా తేమ, కుళ్ళు. బట్టలు నాని నాని చిరిగి పోయేవి. వెదురు వాసాలకి కుక్క గొడుగులు మొలిచేవి. ఈ వానలవల్ల ఇంత కష్టపడి వేసిన పంట కొట్టుకుపోతుందా అనే భయం కలిగింది తర్వాత.

వరి కాడ దట్టమైన కొద్దీ ఆశ పెరిగేది. గడ్డి పెరికే అవసరం తగ్గింది. వరి పెరుగుదలతో ఆకాశం కూడా నిర్మలం అయింది. తడి గాలి ఎండి, కోతకి అనువుగా తయారయింది. తూర్పు వెలుగుతో మెరిసే రోజు రానే వచ్చింది. ఒక చుక్క వాన పడలేదు. మర్నాడు ఎండలో చెరువులు ప్రకాశించాయి. గాలిలో పచ్చని మళ్ళు అల్లల్లాడి పోయాయి.

లూసింగ్ వేవిళ్ల మాత్రం ఇంకా స్పష్టంగా [illegible]

శిశువు ఇంకా పనికి అడ్డం రాలేదు. పొలాలకి వచ్చి కార్లోకి సాయపడేది. పని ముట్లన్నిటినీ బాగు చెయ్యాలి—కార్లోకి ఎంత సహాయంచేస్తే అంత మంచిది.

సూర్యుడు మొగ్గలలోని పువ్వులని బయటికి లాగి, దట్టంగా తెల్లని కంకులుగా మార్చాడు. క్రమంగా ధాన్యం వృద్ధి చెంది సువాసనలు వెద జల్లింది. త్వరలో పొలాలు పసుపు పచ్చని ధాన్యంతో బరువెక్కాయి. ఏదో అవ్యక్తమయిన సంగీతంతో కార్లో నెత్తురు పొంగి జీవితంలో ఉండే ఆనందాన్ని తెలిపింది.

ఉదయంనుంచి సాయంత్రం దాకా వారి కొడవళ్ళు ఎండలో మెరిసేవి. కంకులు రాలిపోయాయి. కట్టలు తయారయ్యాయి. కుప్పలు పోగయ్యాయి. ఇక పొలంలో మిగిలింది గడ్డి మాత్రమే!

కుప్పలని దున్నపోతు కట్టిన బండిలో వేసి ఊడ్చేచోటికి తీసుకుపోయారు. తర్వాత బాగా కొట్టి......కాళ్ళతో తొక్కి ధాన్యం వేరుచేసి మెరిసే కుప్పలుగా పేర్చారు.

రాత్రి ధాన్యం పాతర వేసిన తదనంతరం శుభ్రంగా స్నానం చేసి కూర్చున్నారు కార్లో లూసింగ్‌లు ఇద్దరూ. దీపం వెలుగులో లూసింగ్ మొహం పాలిపోయి కనిపించింది. ఉబ్బిపోయిన ఆమె కడుపు మరీ పెద్దదిగా కనిపించిన కార్లోకి ఆమె ఇక ప్రసవించే రోజులు సమీపించిన సంగతి జ్ఞాపకం వచ్చింది.

"ఇటురా" అన్నాడు. మృదువుగా. "బిడ్డని కనుక్కోని!"

దగ్గిరగా జరిగి అతని చేతిని పొట్ట పక్క భాగంలో ఉంచింది.

"కదులుతున్నట్లు తెలుస్తోందా?" అని అడిగింది.

"అరే! తంతున్నట్లుందే!" అన్నాడు కార్లో ఆశ్చర్యంతో. "బిడ్డ తంతోంది!"

"ఏముందీ, ప్రాణం ఉంటే అంతేగా!" అని జరిగి వెళ్ళిపోయింది లూసింగ్.

హటాత్తుగా ఆమె వంకర తిరగటం చూసి "నెప్పిగా ఉందా?" అని అడిగాడు.

"లేదు" అంది ఆమె ఆయాస పడుతూ. "ఊపిరిపోయినట్లుంటుంది, అంతే. కదిలినప్పుడు మాత్రమే......."

కొంతసేపు తర్వాత కార్లో అడిగాడు: "కనే వేళకి ఎవర్నయినా పిలుద్దామా?"

ఆమె తల అడ్డంగా ఆడించింది. "అక్కర్లేదు. ఏం చెయ్యాలో నాకు తెలుసు!"

"మీ అమ్మ, అక్కయ్యా......"

"మా అమ్మకి పొలాలలో పనిచేసే ఓపికలేదు. మా అక్కయ్యకి సొంత పిల్లలున్నారు. పొలాలున్నాయి. మరువున్నావుగా!"

"ఈ విషయాలు నాకేమీ తెలీవే!" అన్నాడు కార్లో. "మొదటి కాన్పు చాలా కష్టంగా కూడా ఉంటుందని విన్నాను."

"భయపడక. ఏం చెయ్యాలో నేను చెప్తాగా".

"నీ ఇష్టం" అన్నాడు కార్లో కాని అతని సందేహాలు పోలేదు.

"ఇంకా గడువుంది. భయపడక" అంది లూసింగ్ మళ్ళీ.

అయినా మనస్సులోని దిగులుపోదు; ఇది తనకి తెలియని విషయం.

ఇంకొకసారి ధాన్యం భూమిని కలిసింది. ఆకాశం అంచు, అవతల కొండలు వేడిలో చలిస్తాయి. ఎండకి కార్లో వీపుమీద చొక్కా పిడచ కట్టుకు పోతుంది.........

ప్రయాసతో తల తిరిగి పోతున్న కార్లో ఒక క్షణం ఆగాడు. కాని మొక్కల వరసల పని చాలా ఉంది. లూసింగ్ లేదు. ఇవాళో రేపో కాన్పు రావచ్చు. ఇక తీరిక ఎక్కడ? మళ్లీ పనిలో మునిగి పోయాడు. ★

చదువల్రావు - బి. వి. సత్యమూర్తి